

PLAN MOT DISKRIMINERING OCH KRÄNKANDE BEHANDLING

ÅBYÄNGSKOLANS

alla

verksamheter

GAMLEBY

LÄSÅRET 2025–2026

Innehåll

Årlig plan mot diskriminering och kränkande behandling för Åbyängskolans alla verksamheter	3
Planens målgrupp.....	3
Grundtanke	3
Trygg miljö	3
Definitioner	4
Diskriminering.....	4
Diskrimineringsgrunder:.....	4
Trakasserier.....	4
Mobbning	4
Trygghetsgruppen.....	4
Främjande arbete	5
Kartläggning	5
Inflytande över planen mot diskriminering och kränkande behandling	6
Analys av planen mot diskriminering och kränkande behandling	6
Utvärdering av mål för läsåret 24/25	6
Mål för läsåret 25/26.....	7
Förebyggande arbete.....	7
Ansvarsfördelning	8
Alla vuxnas ansvar.....	8
Rektor har.....	8
Personal har.....	8
Elever har.....	8
Trygghetsgruppens ansvar	9
Åtgärder - rutiner.....	9
Arbetsgång för trygghetsgruppen.....	9
Diskriminering.....	9
Uppföljning – dokumentation	9
Tidsplan.....	10
Uppgiftskällor.....	10

Årlig plan mot diskriminering och kränkande behandling för Åbyängskolans alla verksamheter

Åbyängskolan skall vara en arbetsplats där barn såväl som vuxna känner sig trygga och inte blir utsatta för någon form av trakasserier, diskriminering eller kränkande behandling. Allt annat tar jag avstånd från och ser med största allvar på.

Johan Berg, rektor

Planens målgrupp

Planen berör verksamheterna förskoleklass, grundskola och fritidshem. Det finns två lagar som styr denna plan mot diskriminering och kränkande behandling. Det är skollagen och diskrimineringslagen.

Skollagen: Var och en som verkar inom utbildningen ska främja de mänskliga rättigheterna och aktivt motverka alla former av kränkande behandling. Det enligt lag är förbjudet att uppträda på ett sådant sätt att det kränker en elevs värdighet.

Diskrimineringslagen: Ett uppträdande som kränker ett barns eller en elevs värdighet och som har samband med de sju diskrimineringsgrunderna är enligt lag förbjudet.

Grundtanke

Åbyängskolan och fritidshem ska:

- vara en trygg miljö för alla barn, elever och vuxna
- främja elevers lika rättigheter
- motverka diskriminering och trakasserier
- förhindra och förebygga alla former av kränkande behandling
- utreda och åtgärda trakasserier och kränkande behandling som kommer till personals kännedom

Trygg miljö

All personal på Åbyängskolan har ett ansvar och en skyldighet att arbeta för en trygg miljö för våra elever.

Verksamheten skall organiseras så att riskfaktorer såsom trängsel, sysslöshet och anonymitet undviks och så att varje elev blir sedd varje dag och får känna att vardagen känns meningsfull.

Lokalerna skall vara väl anpassade till den verksamhet som bedrivs.

Vuxentätheten anpassas efter aktivitet, fysisk miljö och elevers behov.

Definitioner

Diskriminering

Diskriminering innebär att en elev missgynnas, direkt eller indirekt, av skäl som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna.

Diskrimineringsgrunder:

1. Kön
2. Etnisk tillhörighet: menas nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande.
3. Sexuell läggning: menas homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning.
4. Funktionshinder: menas varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga.
5. Religion/Trosuppfattning: Alla människor har rätt till sin tro. Ingen kränkande särbehandling avseende detta tolereras.
6. Ålder: Man får ej särbehandlas eller trakasseras p.g.a. ålder.
7. Könsoverskridande identitet eller uttryck: förhålla oss till om man inte identifierar sig med sin biologiska tillhörighet som man eller kvinna t.ex. genom klädsel eller andra yttre tillhörigheter.

Trakasserier

Trakasserier är kränkande behandling som har samband med någon av de nämnda diskrimineringsgrunderna.

Både skolpersonal och elever kan göra sig skyldiga till trakasserier. Trakasserier som utförs av skolans personal kan också vara diskriminering.

Kränkande behandling

Kränkande behandling är ett samlingsnamn för alla former av kränkningar. Gemensamt för alla kränkningar är att de är uttryck för makt och förtryck. Den eller de som kränker andra kränker också principen om alla människors lika värde.

Kränkande behandling kan utföras av en eller flera personer och vara riktad mot en eller flera personer. En kränkning kan äga rum vid enstaka tillfällen eller återkomma systematiskt. En viktig utgångspunkt är att den som uppgår att han/hon blivit kränkt alltid tas på allvar.

Kränkningar kan vara

- fysiska (t.ex. att bli utsatt för slag och knuffar)
- verbala (t.ex. att bli hotad eller kallad hora, bög)
- psykosociala (t.ex. bli utsatt för utfrysning, ryktesspridning)
- text - och bildburna (t.ex. sms, mms, fotografier, Snapchat eller andra sociala medier, på papper skrivna meddelanden)

Blankett för anmälan finns på kommunens intranät – Koggen.

Mobbning

Mobbning är ett vardagligt uttryck för upprepad kränkning som pågår under en längre tid. Enstaka vardagskonflikter är inte mobbning.

Trygghetsgruppen

Trygghetsgruppen består av vuxna på skolan som arbetar i ett team. De arbetar främjande, förebyggande och akut vid frågor som rör diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.

Främjande arbete

Det främjande arbetet är en naturlig del i vårt vardagliga arbete som syftar till att stärka respekten för alla lika värde och omfattar alla diskrimineringsgrunderna. Det främjande arbetet bedrivs utan förekommen anledning och omfattar alla. All personal har lika stort ansvar för alla elever.

- Vi vuxna ansvarar för lag- och gruppindelning under skolarbetet och fritidstiden. Under mellanstadiet raster sker uppdelning av elever under överseende av vuxna.
- Tid (30 min/vecka enl. timplanen för klassråd och värdegrundsarbete) tas i anspråk för återkommande samtal och diskussioner i värdegrundsfrågor. Värdegrundsarbetet med eleverna fortsätter kontinuerligt både inne i klassrummet, men även under utevistelse, matsalen och på fritidshemmet.
- Varje grupp ska återkommande under läsåret tillsammans med eleverna diskutera ordnings- och klassrumsregler. Ett minimum är två gånger per termin, vid uppstart plus ytterligare ett tillfälle.
- Vi vuxna ska finnas nära, lyssna, och "vara uppmärksamma på" förhållningssätt till varandra, både barn och vuxna.
- Vi vuxna ska försöka förstå agerande utifrån varje barns/elevs förutsättningar och behov.
- De vuxna ger varje barn/elev bestämda sittplatser i varje klassrum, matsal och på fritids.
- Det finns vuxna med reflexvästar på skolgården varje rast med ansvar för en viss aktivitet eller ett område.
- Rastverksamhet förekommer under bestämda tider i veckan.
- Vi vuxna tar aktivt avstånd från miner, suckande och nedsättande kommentarer.
- Vi vuxna arbetar för nolltolerans på skolan av svordomar, könsord, och kränkande ord samt skojbråk och strävar efter att använda ett vårdat språk.
- Klasserna planerar och genomför aktiviteter för hela eller delar av skolan bl.a. genom faddersystemet. Grupperna är indelade enligt följande: Fsk- åk 3, Åk1 – Åk 4, Åk 2 – Åk 5 och Åk 3 – Åk 6 och träffas minst 2 gånger/termin. Vi kommer framledes att arbeta för att få till så att elever planerar innehållet för fadderträffarna mer.

Kartläggning

Kommunenkäter genomförs med utav kommunen utvalda elever, klasser och föräldrar samt vårdnadshavare. Resultaten diskuteras i personal och elevgrupperna. Enkäterna sammanställs av rektor.

Innan läsårets slut genomför skolan en elevenkät med alla elever. Syftet med den är att synliggöra hur eleverna upplever sin nuvarande skolsituation. Frågorna är återkommande varje läsår för att kunna se eventuella mönster.

Trygghetsgruppen träffar varje årskurs från 1 – 6 i grupper minst en gång per läsår för att genomföra samtal utifrån givna ämnen till exempel trygghet, likabehandling och känslor. Vidare får eleverna i årskurs 3 och 6 utvärdera sin tid på låg respektive mellanstadiet innan läsårets slut.

Värdegrundsfrågor tas upp på elevråd och fritidsråd. Varannan vecka används klassrådstiden dessutom för värdegrundsdiskussioner. Frågor av detta slag finns dock med under en stående punkt på dagordningen – värdegrund – på klassråd, elevråd och fritidsråd.

Trivsel och ordningsregler, förväntansdokument samt planen mot diskriminering och kränkande behandling kommuniceras på höstens första föräldramöte och publiceras på kommunens hemsida under rubriken Åbyängskolan samt på klassbloggar vid läsårsstarten. För de familjer som önskar finns planen att få i pappersform.

Följande kartläggningar och arbete görs på Åbyängskolan under ett läsår:

Tid	Typ av kartläggning och arbete
-----	--------------------------------

Augusti	Upprättande av gällande plan för diskriminering och kränkande behandling samt planering av värdegrundsarbete inför kommande läsår.
---------	--

Utredning av kränkingsanmälningar görs, beroende på ärendets beskaffenhet i arbetslaget runt eleven, trygghetsteamet eller rektor.
Ansvarig: Rektor

September	Utvecklingssamtal genomförs med vårdnadshavare och elever i årskurs 1–6. <i>Ansvarig: klasslärare</i>
Ht.	Skolinspektionens enkät till samtliga vårdnadshavare i grundskolan samt till vårdnadshavare i Förskoleklass. Enkäten genomförs även av alla undervisande personal och genomförs med hälften av Sveriges skolor årligen. För Åbyängskolans del har den skett ojämnt år. <i>Ansvarig: Rektor. Klasslärare skickar ut koder och information till hemmen</i>
Ht.	Skolinspektionens enkät för elever i åk 5 grundskolan. <i>Ansvarig: Rektor delegerar till klasslärare att genomföra</i>
Januari	Uppföljning av gällande plan för diskriminering och kränkande behandling samt planering av värdegrundsarbete inför kommande läsår. <i>Ansvarig: Rektor</i>
Januari	Utvecklingssamtal genomförs med vårdnadshavare och elever från F-6.
Maj – juni	"Lära-känna-samtal" genomförs med vårdnadshavare till elever i blivande förskoleklass. <i>Ansvarig: Klasslärare</i>
Maj – juni	Utvärdering av läsårets arbete i klasserna och på fritidshemmet. <i>Ansvarig: Klasslärare och fritidspersonal</i>
Maj – juni	Sammanställning av genomförda enkäter. <i>Ansvarig: Rektor</i>
Juni	Analys och utveckling av plan för diskriminering och kränkande behandling <i>Ansvarig: Trygghetsgruppen, delar av elevhälsolaget och rektor</i>

Inflytande över planen mot diskriminering och kränkande behandling

- Elever genom klassråd, elevråd, vid utvecklingssamtal, samtal med trygghetsgruppen och enkäter
- Vårdnadshavare genom utvecklingssamtal, enkäter, föräldramöten och föräldraförening
- Personal genom utvärdering av planen
- Blankett för anmälan finns på kommunens intranät – Koggen.

Analys av planen mot diskriminering och kränkande behandling

Analys av kartläggning görs av rektor och trygghetsgrupp. Enkäten och trygghetsarbetet som genomförts visar på att vårt värdegrundsarbete som pågår hela tiden ger resultat. De allra flesta elever trivs och det är ett fåtal platser som eleverna upplever som otrygga.

Utvärdering av mål för läsåret 24/25

- Fortsätta arbeta med och utveckla fadderverksamheten.
 - *Det har fungerat bra och alla årskurser har träffats under läsåret.*
- Arbeta mot det eleverna kallar "skojbråk" då vi ser att det är ett bekymmer som leder till riktiga konflikter.

- *Det har jobbats aktivt i de årskurser man upplevt att det varit ett bekymmer.*
- Fortsätta arbeta med klassråd/elevrådet – både med att nå en kontinuitet och dess innehåll för ökat elevinflytande.
 - *Man anser att det är positivt att det finns avsatt tid i timplanen. Vi ser att de flesta årskurser har nämnt det i sin utvärdering samtidigt som vi ser att vi behöver fortsätta arbeta för att nå en kontinuitet och ett tydligt innehåll.*
- Arbete för jämlikhet utifrån skollagens kap. 1 och 2.
 - *All personal har arbetet med frågan på i sina arbetslag samt under APT. Det upplevs att vi medvetet tänker mer på jämlikhet och något som ska vara en självklarhet, men som inte är enkelt att ta på i alla situationer.*
- Fortsätta närvaroarbetet och implementering av det som startats. Delmål: – alla vuxna ska hälsa/uppmärksamma alla elever man möter.
 - *Upplevelsen är att det inte har fungerat fullt ut och att många inte hälsar/uppmärksammar de elever man möter. Det är ett arbete som behöver fortsättas och vikten av det poängteras.*

Mål för läsåret 25/26

Övergripande mål för läsåret är att arbeta för ett gemensamt förhållningssätt för alla vuxna på skolan. Detta sker genom att alla vuxna hälsar och/eller uppmärksammar alla elever, iakttar ett vårdat språk, har ett trevligt bemötande gentemot varandra, mot elever och mot besökare. Vi uppmuntrar och uppmärksammar ett vårdat språk och beteende elever emellan.

- Arbeta för att få ett gemensamt förhållningssätt.
- Alla vuxna ska hälsa på och/eller uppmärksamma alla elever på skolan.
- Arbeta med rastgrupper, leka i grupp (leka tillsammans över årskurserna, tex blanda fotbollsgrupper) Vi har en önskan om fler aktiviteter i blandade grupper, t.ex. jul- och påskpyssel.
- Att arbeta för att uppmuntra "rätt" beteenden och hur vi pratar med, till samt om varandra?
- Ge elever redskap för att stå emot grupstryck.
- Fortsätta arbeta med begreppen jämställhet och jämlikhet.
- Fortsätta arbeta mot skojbråk.
- Fortsätta utveckla klassråden, mötesrutiner, låta eleverna testa olika roller.

Förebyggande arbete

Det förebyggande arbetet sker genom att: (där vissa saker inte genomförs i alla årskurser)

- vuxna finns i matsalen vid alla tillfällen, vid busshållplatsen i samband med bussarnas avgång samt vid omklädningsrummen inför idrott. Justeringar behöver ske för att det ska fungera fullt ut vid exempelvis hög personalförbrukning.
- vuxna ansvarar för gruppindelning under skolarbete och under fritidstid, i vissa fall under överseende av vuxna.
- vuxna hälsar på alla elever de möter under dagen.
- medvetandegöra skolans plan mot diskriminering och kränkande behandling och dess innehåll bland eleverna genom att elevråd och klasslärare går igenom innehållet återkommande under läsåret.
- ett sporadiskt planerat samarbete mellan fritidsgården och skolan sker under skoltid och fritidshemstid.
- organisera rastverksamhet.
- organisera styrda raster 2 ggr/vecka där vuxna bestämmer rastkompisar.

- i årskurserna planera gemensamma aktiviteter för hela eller delar av skolan och då i åldersblandade grupper under höstterminen och vårterminen. Något vi ser som vi har möjlighet att utveckla mer.
- organisera faddersystem där vi jobbar tillsammans med olika övningar, lekar och aktiviteter.
- använda litteratur och filmer vars innehåll gör att vi kan diskutera och bearbeta värdegrundsfrågor.
- arbeta med olika gruppkonstellationer beroende på syfte.
- arbeta aktivt och medvetet med lek för att stärka respekten för varandra i grupperna.
- arbeta med materialet "Stopp min kropp" och "Djuren på djuret börjar skolan".
- arbeta med Tema hälsa via hälsoveckor
- arbeta aktivt med närvaroplanen.

Ansvarsfördelning

Alla vuxnas ansvar...

Alla vuxna på skolan har ett gemensamt ansvar för att upptäcka, förebygga och stoppa kränkningar, trakasserier och diskriminering.

Alla som ser eller hör en kränkning måste därför *alltid reagera och påtala* detta för de inblandade. Konflikter och kränkningar löses direkt av den vuxne som uppmärksammat situationen och avgör om det räcker med en tillsägelse eller om ytterligare samtal behövs. Om ytterligare insatser behövs informeras de klasslärare/fritidspersonal som står barnet/eleven närmast som fortsätter arbetet med att lösa situationen. Kränkingsanmälan upprättas och lämnas till rektor.

Trygghetsgruppen kopplas in vid behov. Om inte kränkningarna upphör kopplas rektor in. Kan också leda till en anmälan till socialförvaltningen eller en polisanmälan.

Rektor har...

det yttersta ansvaret för att planen mot diskriminering och kränkande behandling upprättas, efterlevs samt årligen utvärderas. Rektor ansvarar även för att personalen kontinuerligt utbildas för att aktivt kunna arbeta mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Rektor ansvarar för att personal och föräldrar får ta del av planen mot diskriminering och kränkande behandling.

Personal har...

- ansvar för att eleverna får kunskap och förståelse om planen mot diskriminering och kränkande behandling och detta genomförs vid varje terminsstart samt återkommande under läsåret.
- ansvar för att med eleverna diskutera värdegrund och dess konsekvenser för det personliga handlandet.
- ansvar för att öppet redovisa och diskutera skiljaktiga värderingar, uppfattningar och problem.
- ansvar för att uppmärksamma och i samråd med övrig skolpersonal vidta nödvändiga åtgärder för att förebygga och motverka alla former av kränkande behandling, diskriminering och/eller trakasserier.
- ansvar för att tillsammans med eleverna utveckla regler för arbetet och samvaron i den egna gruppen och på skolan, samt samarbeta med hemmen i elevernas fostran och då klargöra skolans normer och regler.

Elever har...

- ansvar för att bidra till en god arbetsmiljö och till goda relationer med både personal och andra elever.
- ansvar för att ta del av skolans plan mot diskriminering och kränkande behandling och handla utifrån den.
- Ansvar för att följa skolans ordningsregler och klassregler.

Om man som elev får veta att det sker någon form av diskriminering, trakasserier och/eller kränkande behandling bör man berätta det för någon vuxen. Det finns också möjlighet att anonymt lägga en lapp i en låst låda. Dessa finns på två ställen på skolan vilka visas för eleverna.

Trygghetsgruppens ansvar

De vuxna i trygghetsgruppen arbetar i ett team och leds under läsåret 25/26 av speciallärare Birgitta Hellman, Ulla Gustavsson, socialpedagog Sara Gustavsson, elevassistent Cissi Ekberg och kurator Karin Renström. Den/de klasslärare/fritidspersonal som står de berörda barnen/eleverna närmast, ansvarar tillsammans med trygghetsgruppen för det fortsatta arbetet runt händelsen, dokumentationen, uppföljning och utvärdering. Trygghetsgruppen dokumenterar sitt arbete.

Åtgärder - rutiner

Elev som misstänker eller får kännedom om att en annan elev blir eller blivit utsatt för kränkande behandling bör vända sig till någon vuxen på skolan.

Vuxen som på något sätt får information om att en elev känner sig eller känt sig utsatt för kränkande behandling samtalar med eleven och vid behov kontaktas klasslärare.

Vid behov tar klasslärare hjälp av trygghetsgruppen som har ansvaret för att utreda och åtgärda.

Arbetsgång för trygghetsgruppen

- Samtal, först med den drabbade och sedan med övriga inblandade.
- Vårdnadshavare kontaktas vid behov, i första hand berättar eleven/eleverna hemma. Återkoppling till trygghetsgruppen sker skriftligt eller via telefon. Får trygghetsgruppen ingen återkoppling kontaktas hemmet.
- Trygghetsgruppen informerar rektor.
- Trygghetsgruppen har ansvar för att åtgärderna som genomförs dokumenteras, följs upp och utvärderas.
- Om kränkningarna inte upphör har rektor ansvar att vidta nödvändiga åtgärder.
- Rektor har ansvaret för att informera grundskolechefen om det bedöms vara befogat.
- Om oro för elevens sociala situation finns informerar trygghetsgruppen detta till skolans elevhälsolag.
- Vid brott övervägs om en polisanmälan ska göras.

Diskriminering

- Vid diskriminering kontaktas rektor direkt för en individuell bedömning av det uppkomna. Utredningen och åtgärder utgår ifrån lagstiftningen om förbud mot diskriminering.
- **Om en elev känner sig kränkt eller blir kränkt av en vuxen** på skolan ska rektor omgående informeras av den personal som uppmärksammat situationen.
- Rektorn pratar med den berörda eleven och med läraren.
- Rektor ansvarar för det fortsatta arbetet runt händelsen, dokumentationen, uppföljning och utvärdering.
- Rektor tar kontakt med vårdnadshavare.

Uppföljning – dokumentation

Vi använder ett rapportsystem Vad har hänt? Vem är inblandad? När hände det? Alla åtgärder dokumenteras av trygghetsgruppen.

Tidsplan

Varje terminsstart upprättar och ansvarar rektor för informationen till personalen om planen mot diskriminering och kränkande behandling kommer dem till handa. Personalen arbetar sedan med planen mot diskriminering och kränkande behandling i årskurserna.

Ansvarig: rektor

Vid skolstarten varje år informeras eleverna om innehållet i vår plan mot diskriminering och kränkande behandling samt ordningsregler. Varje årskurs utarbetar klassrumsregler som anslås i klassrummen och följs upp kontinuerligt t.ex. på klassråd minst två gånger per termin.

Ansvarig: klasslärare

Ordningsregler samt planen mot diskriminering och kränkande behandling kommuniceras på höstens första föräldramöte och publiceras på kommunens hemsida under rubriken Åbyängskolan samt på klassbloggar vid läsårsstarten. För de familjer som önskar finns planen att få i pappersform.

Ansvarig: rektor och klasslärare

Planen utvärderas och upprättas en gång per år.

Ansvarig: rektor och trygghetsgrupp

Uppgiftskällor

- Diskrimineringslag (2008:567)
- Barn- och elevskyddslagen (2006:67)
- Skollagen (2010:800)
- Allmänna råd för arbetet med att motverka alla former av kränkande behandling (SKOLFS 2004:19).
- Barn- och utbildningsförvaltningens rutiner vid hot och våld.
- Arbetsmiljöverkets föreskrift om kränkande särbehandling i arbetslivet (AFS 1993:17).
- Arbetsmiljöverkets föreskrift om åtgärder mot våld och hot i arbetsmiljön (AFS 1993:2).
- Socialtjänstlagen (2002:453)
- Brottsbalken (1962:700)
- Skolverkets rapport 353 2011 "Utvärdering av metoder mot mobbing"